

POSTANOWIENIE

Dnia 1 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa Banku (...) S.A. w W.
przeciwko "E." sp. z o.o. w M.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 1 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. akt VII AGa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 listopada 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z 27 marca 2018 r. w ten sposób, że uwzględniając apelację powódki zasądził od pozwanej na rzecz powódki dalej żadaną kwotę 70.035 zł wraz z odsetkami oraz oddalił apelację pozwanej.

Pozwana wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując na istnienie zagadnienia prawnego dotyczącego charakteru roszczeń „regresowych” wynikających z umowy faktoringu, a mianowicie na konieczność rozstrzygnięcia, czy w takim przypadku dochodzi do zawarcia umowy cesji zwrotnej, czy też do subrogacji ustawowej, a nadto zagadnienia obejmującego kwestię określenia zakresu czasowego na podniesienie zarzutu potrącenia na podstawie art. 513 § 2 k.c. W ocenie pozwanej skarga kasacyjna jest jednocześnie oczywiście zasadna wobec wadliwego przyjęcia, że pozwana nie była „właścicielem” wierzytelności przedstawionej do potrącenia, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego powinna prowadzić do wniosków odmiennych i uznania, że doszło do cesji zwrotnej, względnie przyjęcia, że pozwana uzyskała własność wierzytelności na podstawie subrogacji ustawowej.

W odpowiedzi powódka wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżąca winna jest w tym przypadku przedstawić

pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. post. SN z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17).

Analiza niniejszej sprawy prowadzi do wniosku, że wskazana wyżej przesłanka nie została wykazana. W szczególności należy podkreślić, że podniesione przez skarżącą kwestie wymagają bezpośrednio odniesień do stanu faktycznego niniejszej sprawy, a więc treści zobowiązania stron z tytułu umowy faktoringu z 14 marca 2014 r. oraz umowy z 12 lutego 2013 r. łączącej powódkę jako faktora ze spółką A. sp. z o.o. w O. jako faktorantem, relacji tych zobowiązań i ich wykonywania. Nie daje to podstaw do stwierdzenia abstrakcyjnego charakteru wymienionych przez pozwaną problemów. Przedstawione zagadnienie prawne powinno być poparte pogłębioną argumentacją jurydyczną, tymczasem zaś pozwana spółka swoje twierdzenia oparła m.in. na niedopuszczalnych w postępowaniu kasacyjnym podstawach obejmujących zarzuty naruszenia prawa procesowego (art. 233 § 1 k.p.c.), w ramach których pozwana dążyła do wykazania, że doszło do zwrotnej cesji przedstawionej do potrącenia wierzytelności.

W powyższym aspekcie należy jedynie odnieść się do ustaleń Sądu Apelacyjnego, z których wynika, że zgodnie z § 8 ust. 1 i 7 umowy faktoringowej łączącej powódkę z pozwaną, w razie niewypłacalności kontrahenta (A.) klient (pozwana) ma obowiązek zwrotu na rzecz faktora (powódki) wypłaconej mu zaliczki wraz z kosztami dochodzenia roszczenia od kontrahenta. Wówczas faktor zobowiązał się do dokonania zwrotnego przelewu wierzytelności. Zwrotowi podlegała zatem wypłacona przez faktora zaliczka, która stanowiła własny dług faktoranta (pozwanej) i brak jest podstaw do przyjęcia, aby utożsamiać go z zobowiązaniem A. sp. z o.o., w stosunku do którego wierzytelność przysługiwała powódce.

W tym stanie rzeczy nie ma podstaw do uznania, że dokonana przez pozwaną w stosunku do faktora spłata stanowi spłatę długu kontrahenta, co

oznacza, że powódka w dalszym ciągu była uprawniona do wierzytelności będącej przedmiotem przelewu. Wykluczyć należy zatem powoływaną przez skarżącą możliwość zastosowania instytucji subrogacji ustawowej, skoro brak jest podstawowych elementów warunkujących wstąpienie w miejsce dotychczasowego wierzyciela, do których należy zapłata cudzego długu przez osobę, która za ten dług ponosi odpowiedzialność.

Drugie z powołanych zagadnień prawnych jest bezprzedmiotowe wobec ustalenia, że wierzytelność objęta potrąceniem nie przysługiwała pozwanej, natomiast została nabyta przez powódkę na mocy łączącej strony umowy faktoringu. Nie budzi wątpliwości, że dla skuteczności potrącenia konieczne jest by podmiotowi, który go dokonuje, przysługiwała wierzytelność.

Powyższe uwagi czynią bezzasadnym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania także w zakresie, w którym pozwana powoływała się na oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Przesłanka ta byłaby spełniona, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (por. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Wskazanych powyżej okoliczności Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie nie dostrzega, przy czym dodatkowo należy wskazać, że argumentacja mająca przekonywać o oczywistej wadliwości zaskarżonego orzeczenia i twierdzenia o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wzajemnie się wykluczają.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. Kwota zwrotu kosztów jest równa wynagrodzeniu radcy prawnego w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

jw